

BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ

NGUYỄN VĂN SIU

**VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐOÀN KẾT
LƯƠNG GIÁO TRONG THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH TÔN GIÁO
Ở VIỆT NAM HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ TRIẾT HỌC

HÀ NỘI - 2011

Lời cam đoan

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực, có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng.

Tác giả luận án

Nguyễn Văn Siu

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
MỞ ĐẦU	5
Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	9
1.1 Những vấn đề đã nghiên cứu liên quan đến luận án	9
1.2 Những vấn đề liên quan đến đề tài luận án chưa được đề cập	25
Chương 2: CHÍNH SÁCH TÔN GIÁO VÀ THỰC CHẤT VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐOÀN KẾT LƯƠNG GIÁO TRONG THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH TÔN GIÁO Ở VIỆT NAM HIỆN NAY	29
2.1 Chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay	29
2.2 Nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo	39
2.3 Thực chất vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo trong thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay	61
Chương 3: THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH TÔN GIÁO THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐOÀN KẾT LƯƠNG GIÁO - THỰC TRẠNG VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM	72
3.1 Thực trạng thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo	72
3.2 Bài học kinh nghiệm và một số vấn đề đặt ra trong thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo	100
Chương 4: DỰ BÁO NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG, YÊU CẦU VÀ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH TÔN GIÁO THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐOÀN KẾT LƯƠNG GIÁO	115
4.1 Dự báo nhân tố tác động và yêu cầu thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo hiện nay	115
4.2 Giải pháp thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo	139
Kết luận	169
Danh mục các công trình của tác giả đã được công bố liên quan đến đề tài	172
Danh mục tài liệu tham khảo	173
Phụ lục	185

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

TT	Chữ viết đầy đủ	Chữ viết tắt
01	Ban Chấp hành Trung ương	BCHTW
02	Chính trị quốc gia	CTQG
03	Chính trị - Hành chính Quốc gia	CT- HCQG
04	Chính trị Quân sự	CTQS
05	Chủ nghĩa đế quốc	CNĐQ
06	Chủ nghĩa tư bản	CNTB
07	Chủ nghĩa xã hội	CNXH
08	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá	CNH, HĐH
09	Dân tộc dân chủ nhân dân	DTDCND
10	Front Unite' de Lutte de Race Opprimes	FULRO
11	Hà Nội	HN
12	Khoa học xã hội	KHXH
13	Nhà xuất bản	Nxb
14	Phòng không - Không quân	PK- KQ
15	Quân đội nhân dân	QĐND
16	Trang	Tr.
17	Ủy ban nhân dân	UBND
18	Ủy ban Trung ương	UBTW
19	Xã hội chủ nghĩa	XHCN

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đại đoàn kết toàn dân tộc là đường lối chiến lược của cách mạng Việt Nam, là nguồn sức mạnh, động lực chủ yếu và là nhân tố có ý nghĩa quyết định bảo đảm phát triển bền vững của sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc. Đây là quan điểm nhất quán của Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng.

Đoàn kết lương giáo là bộ phận quan trọng, gắn bó mật thiết, không tách rời đại đoàn kết toàn dân tộc. Trong cuộc đời hoạt động cách mạng, Hồ Chí Minh luôn coi trọng vấn đề đại đoàn kết nói chung và đoàn kết lương giáo nói riêng. Người giành nhiều thời gian, tâm huyết viết sách, báo, tổng kết, chỉ đạo thực hiện đoàn kết lương giáo ở Việt Nam. Các bài nói, bài viết về đoàn kết lương giáo, là một nội dung độc đáo trong toàn bộ di sản tư tưởng của Người. Tư tưởng đó trở thành “ngọn cờ” đoàn kết, tập hợp đông đảo lực lượng cách mạng, hướng tới mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH. Đoàn kết lương giáo là bộ phận quan trọng trong chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh, chỉ đạo sự nghiệp đấu tranh cách mạng của dân tộc ta trong các giai đoạn trước đây. Đây cũng là định hướng cơ bản về quan điểm, chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước ta trong giai đoạn cách mạng hiện nay.

Việt Nam là một quốc gia có nhiều tôn giáo, đồng bào có đạo với số lượng khoảng hơn 20 triệu người. Đảng Cộng sản Việt Nam luôn vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh đề ra quan điểm, chính sách tôn giáo đúng đắn. Do vậy đã tập hợp đông đảo các tầng lớp nhân dân, không phân biệt lương giáo trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc, tạo sức mạnh tổng hợp thực hiện thắng lợi mục tiêu, nhiệm vụ cách mạng. Hiện nay, CNDQ và các thế lực thù địch luôn tìm mọi thủ đoạn chia rẽ đoàn kết dân tộc, đoàn kết tôn giáo, phá hoại khối đại đoàn kết toàn dân tộc ở Việt Nam. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo được quán triệt

sâu sắc trong quan điểm, chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước ta. Tuy nhiên, trên thực tế do nhiều nguyên nhân cả khách quan, chủ quan, việc thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo ở một số địa phương còn nhiều hạn chế, bất cập. Một bộ phận tín đồ, chức sắc tôn giáo bị các thế lực thù địch lôi kéo, kích động, lợi dụng, có những hành động chống đối Nhà nước và chế độ XHCN, đi ngược lại lợi ích quốc gia, làm phương hại khối đại đoàn kết toàn dân.

Trong sự nghiệp đổi mới vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh hiện nay, việc thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo càng trở nên cấp thiết. Đoàn kết lương giáo, thực hiện thắng lợi chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước, tăng cường đại đoàn kết toàn dân tộc, làm thất bại âm mưu của các thế lực thù địch lợi dụng tôn giáo, chống phá cách mạng, là nhân tố góp phần quyết định thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN.

Thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo, là vấn đề lớn cần được nghiên cứu có tính chất hệ thống. Từ đó, góp phần nhận thức đầy đủ, sâu sắc tư tưởng của Người, vận dụng tốt hơn trong quá trình thực hiện quan điểm, chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước hiện nay.

Từ những lý do đó, tác giả chọn đề tài “Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo trong thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay” làm luận án tiến sĩ của mình.

2. Mục đích và nhiệm vụ của luận án

* *Mục đích* :

Nghiên cứu, đề xuất những luận cứ khoa học nhằm thực hiện tốt hơn chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo.

* *Nhiệm vụ :*

- Nghiên cứu, làm rõ nội dung cơ bản tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo và những vấn đề lý luận về thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Đánh giá đúng thực trạng, chỉ rõ nguyên nhân và những vấn đề đặt ra trong thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo.

- Đề xuất yêu cầu và giải pháp thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

* *Đối tượng nghiên cứu*

Nghiên cứu vấn đề thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo.

* *Phạm vi nghiên cứu*

Nghiên cứu việc thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc, tập trung ở một số địa bàn tôn giáo trọng điểm của đất nước; số liệu khảo sát chủ yếu từ năm 2003 đến nay.

4. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu

* *Cơ sở lý luận, thực tiễn*

Cơ sở lý luận của luận án là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về vấn đề tôn giáo, thực hiện chính sách tôn giáo và đại đoàn kết toàn dân tộc.

Cơ sở thực tiễn của luận án là thực tế quá trình thực hiện chính sách tôn giáo ở Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng, tổ chức thực hiện của Nhà nước, các cấp các ngành, các địa phương.

** Phương pháp nghiên cứu*

Luận án dựa vào phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử; đặc biệt chú trọng phương pháp logic và lịch sử, phân tích và tổng hợp, kết hợp với các phương pháp: điều tra xã hội học, thống kê, so sánh, tổng kết thực tiễn và phương pháp chuyên gia...

5. Những đóng góp mới về mặt khoa học

- Khái quát những nội dung cơ bản tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo ở Việt Nam.

- Làm rõ thực chất vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo trong thực hiện chính sách tôn giáo ở nước ta hiện nay.

- Làm rõ những vấn đề đặt ra trong thực hiện chính sách tôn giáo hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo.

- Đề xuất giải pháp thực hiện chính sách tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo hiện nay.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn

Luận án góp phần làm sáng tỏ nội dung cơ bản tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo; cung cấp một số cơ sở lý luận và thực tiễn cho lãnh đạo Đảng, chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội để từ đó thực hiện tốt hơn chính sách tôn giáo, góp phần làm thất bại âm mưu phá hoại của các thế lực thù địch, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Luận án có thể dùng làm tài liệu tham khảo nghiên cứu, giảng dạy những nội dung có liên quan ở các nhà trường trong và ngoài quân đội.

7. Kết cấu của luận án

Luận án ngoài phần mở đầu, phụ lục, kết luận gồm có 4 chương, 9 tiết và danh mục tài liệu tham khảo.

Chương 1
TỔNG QUAN TÌNH HÌNH
NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

Tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo là nội dung quan trọng luôn được Đảng, Nhà nước và các nhà khoa học quan tâm, tập trung nghiên cứu. Lực lượng làm công tác nghiên cứu tôn giáo, tiếp cận tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết lương giáo khá đông đảo, bao gồm các nhà khoa học công tác ở trong và ngoài quân đội. Trong đó, có nhà khoa học, đồng thời làm công tác quản lý về tôn giáo, về giáo dục, đào tạo hoặc trên các lĩnh vực khác. Tùy theo đối tượng, phạm vi nghiên cứu, các tác giả đã đề cập, khai thác những góc độ khác nhau của tư tưởng nói trên. Có thể khái quát trên một số vấn đề chính sau:

1.1. Những vấn đề đã nghiên cứu liên quan đến luận án

1.1.1. Nhóm nghiên cứu về vấn đề chiến lược đại đoàn kết toàn dân tộc

Thời gian qua, có nhiều công trình khoa học đã nghiên cứu, đề cập trực tiếp tới vấn đề này như: *Chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh*, Phùng Hữu Phú (chủ biên), Nxb CTQG, HN, 1995; *Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết và mặt trận đoàn kết dân tộc*, Nguyễn Bích Hạnh và Nguyễn Văn Khoa, Nxb Lao động, HN, 2001; *Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết với vấn đề phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc trong thời kỳ mới*, Học viện CTQG Hồ Chí Minh, Nxb CTQG, HN, 2004; *60 năm Quân đội nhân dân Việt Nam xây dựng, chiến đấu, trưởng thành dưới lá cờ vẻ vang của Đảng*, Phạm Văn Trà, Nxb QĐND, HN, 2004; *Quân đội nhân dân Việt Nam thực hiện chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước ta trong tình hình mới*, Mẫn Văn Mai (chủ biên), Nxb QĐND, HN, 2006; *Chính sách của Nhà nước Việt Nam đối với Phật giáo Nam tông và đạo Tin lành vùng đồng bào dân tộc thiểu số nhằm phục vụ công tác chỉ đạo, điều hành của*

Đảng và Chính phủ, Đề án do Học viện CTQG và Văn phòng Chính phủ chủ trì, HN, 2006.

Ngoài ra một số luận văn, luận án KHXH nhân văn quân sự cũng đề cập đến chiến lược đại đoàn kết toàn dân tộc, như: *Quân đội nhân dân Việt Nam trong thực hiện chiến lược đại đoàn kết toàn dân tộc của Đảng, Nhà nước hiện nay*, Phạm Văn Tuấn, luận án tiến sĩ Triết học, Học viện Chính trị, HN, 2009; *Vai trò của lực lượng vũ trang quân khu 2 trong đấu tranh chống chia rẽ dân tộc trên địa bàn quân khu hiện nay*, Lê Việt Hùng, luận văn thạc sĩ Triết học, Học viện CTQS, HN, 2006. Một số bài viết như: *Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân*, Trần Quang Nhiếp, Tạp chí Cộng sản, số 20, tháng 10/2000; *Đại đoàn kết toàn dân tộc - động lực to lớn nhất trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc*, Trịnh Quốc Tuấn, Tạp chí Quốc phòng toàn dân, tháng 4/2003; *Những biểu hiện sinh động về chính sách đại đoàn kết dân tộc đúng đắn của Đảng, Nhà nước ta*, Trần Hậu, Tạp chí Lịch sử Đảng, số 11/2007...

Trong những công trình trên, các tác giả đã nêu và phân tích khá sâu sắc, có sức thuyết phục các nội dung chính như: Cơ sở hình thành chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh; chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh trong cách mạng giải phóng dân tộc và trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc XHCN; những nội dung cơ bản trong chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết và một số nội dung trong tư tưởng của Người như: Vấn đề tôn giáo trong tư tưởng đại đoàn kết Hồ Chí Minh; phát huy tiềm năng cách mạng của đồng bào các tôn giáo trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc; phương pháp đoàn kết tôn giáo theo tư tưởng Hồ Chí Minh...v.v...xem đây là một bộ phận, một khía cạnh để thực hiện chiến lược đại đoàn kết toàn dân tộc.

Ngoài những nội dung trên, các tác giả còn làm sâu sắc thêm một số nội dung liên quan vấn đề đại đoàn kết như: Đại đoàn kết toàn dân không chỉ là truyền thống mà còn là bài học sống còn của dân tộc ta trong lịch sử dựng